

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

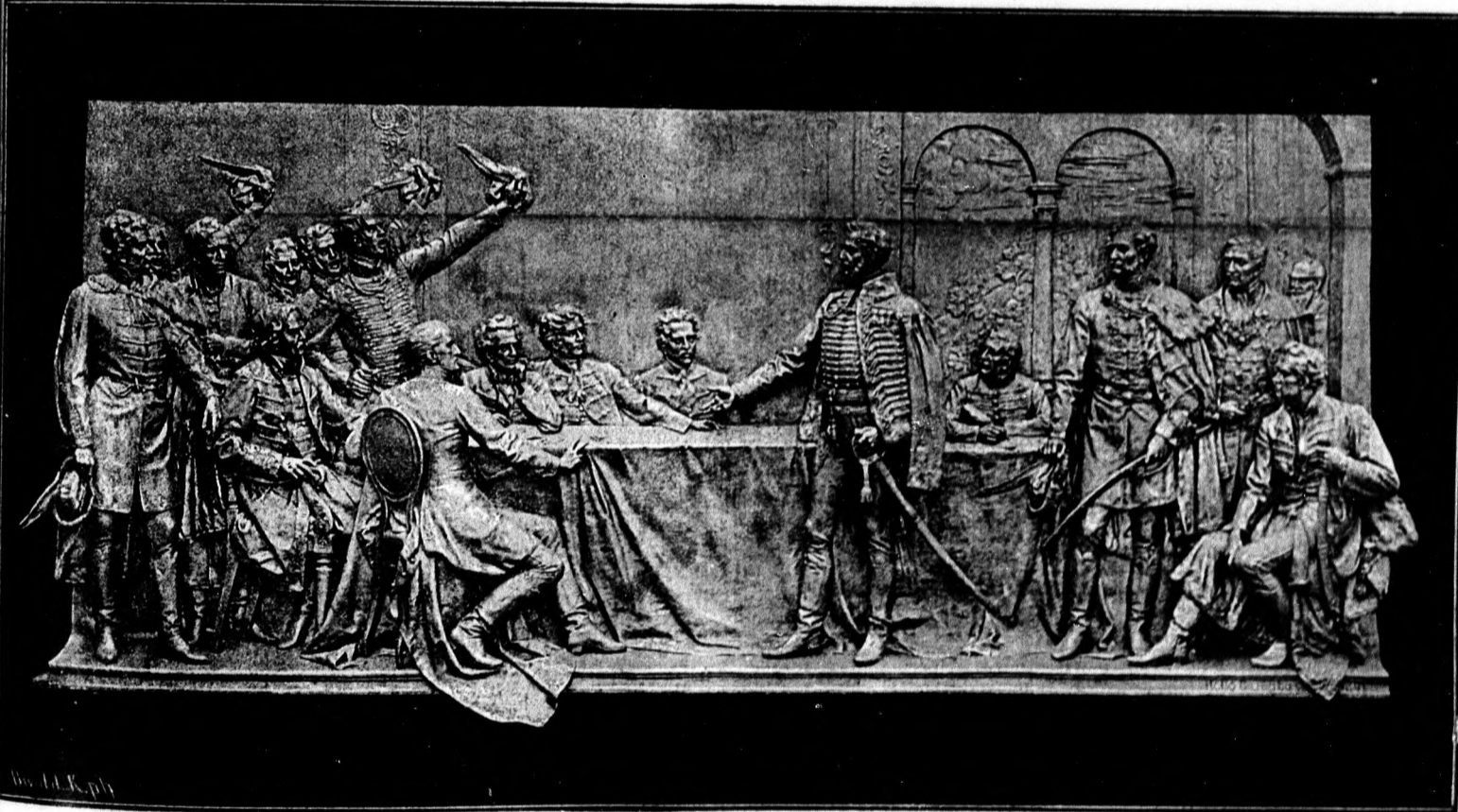
<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.
Na celý rok	2 zl. — kr.		
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.		Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNÝANSZKY.	

Politické rozpoloženie.

Čo sa robilo posledne v rakúskej ríšskej rade, o tom sa ct. čitatelia v krátkosti dočítali v týchto novinách. Dozvedeli sa, že opozícia v rakúskom parlamente predsavzala si, že nedovolí,

škandále robili, za jaké sa musí celé Rakúsko hanbiť.

Ďalej aj to sme boli v krátkosti podotkli, čo všetko podujala vláda, aby zlomila odpor oppo-

Založenie Uh. vedeckej akademie.

že prekazí, aby návrh zákona o jednoročnom provisoriume bol prijatý. Aj o tom sa dočítali, jaké prostriedky použila opozícia, aby prekazila prijatie spomenutého návrhu. Dočítali sa, že sa vyslanci bili, zauškovali, že predsedu ríšskej rady von vystrčili zo snemovne, jedným slovom také

sicie. Dala vydržiať 25 hodinové zasadnutie, A keď ani toto nepomohlo, násilím previedla návrh, ktorý oprávňuje predsedu ríšskej rady, že má právo jednotlivých vyslancov vytvorit zo zasadani snemu. Všetky tieto prostriedky ale nič neosožily. Opozícia bojovala aj ďalej proti ná-

vrhu o predĺžení na jeden rok vyrovnania s Uhorskom. A keď sa už v sneme dosť dobre nachlpili, zamiešalo sa aj široké obecnstvo a po uliciach dialy sa výtržnosti, tak že muselo vojsko zakročiť a poriadok zaviesť.

Obštrukcia opozície a pouličné demonštrácie, výtržnosti mali za následok, že sa gróf Badeni, rakúsky ministerský predseda spolu aj s ostatnými ministrami poďakoval. Miesto Badenihou zaujal barón Gautsch. Po páde Badenihou myslelo sa všeobecne, že sa opozícia poddá a že nepovedie ďalej obštrukciu proti návrhu o jednoročnom provisoriume. Nádej táto ale bola klamlivá, barón Gautsch nebol sa v stave dohodnúť s opozíciou a tak bol prinútený pred uhorskou vládou osvedčiť sa, že ju nemôže ubezpečiť že rakúsky parlament prijme do konca roka návrh o provisoriume. Toto osvedčenie sa rakúskej vlády je pre nás veľavýznamné.

V smysle zákona o vyrovaní, kupecko-colná smluva je len tak platnou, jak ju obe polovice riše v smysle konštitúcie príjmu, to jest jak ju oba parlamenty odhlasujú. V tom páde, jak by rakúsky parlament návrhy zákona vzťahujúce sa na vyrovanie neprijal, Uhorsko môže samostatne rozhodovať nad všetkými tými záležitosťami, ktoré byly dosiaľ vyrovaním usporiadané; tak vlast naša môže sa stať samostatným colným územím, môžeme si postaviť samostatnú národnú banku.

Koncom tohoto roku vyprší lehota pred desiatimi rokmi uzavretého vyrovnania. Ponevác sa vlády nevedely ešte dohodnúť ohľadom toho, jako má byť vyrovanie na ďalších desať rokov uzavrené, zadaný bol návrh jak u nás, tak aj v Rakúsku, ktorý nariaduje, že sa terajší stav na jeden rok dočasne predlžuje. Návrh tento náš snem už dávnejšie prijal, neprijala ho dosiaľ ale rakúska ríšska rada a rakúska vláda osvedčila sa, že niet ani výhľadu, žeby ho do konca roka prijala.

Už sme boli pripomenuli, že na vyrovanie vzťahujúce zákony sú len tak platné, keď byly v obúch poloviciach monarchie konštitucionálne prijaté. Rakúsky parlament ale nechce prijať návrh zákona vzťahujúci sa na predĺženie dneskajšieho stavu. Následkom toho nastúpila teraz tá doba, že Uhorsko môže samostatne rozhodovať.

A toto je veľmi vážny okamih. Netajime, že sa najdu mnohi v krajine, ktorí si žiadajú, aby vláda použila túto príležitosť, a spravila z našej vlasti samostatné colné územie, aby postavila samostatnú uhorskú národnú banku. Vláda sa ale nedá zachvátiť, lež berúc do ohľadu dneskajší hospodársky stav monarchie, ďalej tú okolnosť, že sa ohľadom uvedenia samostatného colného územia neporobily potrebné predprípravy, zadala v pondelok návrh, ktorým dneskajší stav podržuje

sa dočasne na jeden rok. V úvode návrhu vyzdvihnuté je, že Uhorsko robí toto neodvisle, samostatne.

V prvom paragrafe návrhu povedané je, že bez toho, aby bola colno-kupecká smluva formálne obnovená, predlžuje sa na jeden rok a čisté príjmy colné majú sa obrátiť na zaokrytie spoločných výdavkov. V tomto samom paragrafe dáva sa právo vláde, aby výsadu, privilegium rakúsko-uhorskej banky predlžila na jeden rok.

Veľmi vážny je 3-tí paragraf návrhu. V tomto paragrafe naložené je vláde, že jak by vlády — totižto naša a rakúska — do 1-ho mája budúceho roku nepredostrely novú colno-kupeckú smluvu, taktiež návrh ohľadom predĺženia výsady rakúsko-uhorskej banky, aby v tom páde naša vláda zadala návrh, ktorým otázky tieto samostatne zariadi. Aj o to je v zadanom návrhu postarano, že jakby v Rakúsku nariadením nebol na jeden rok dneskajší stav predĺžený, lež jakby bolo prípadne samostatné colné územie zavedené, aby v tom páde naše záujmy netrpely. Vláda sa poveruje, že jakby bolo potrebné naponáhle robíť niečo, že má právo to čo za prospešné a potrebné uzná, nariadením do života uviesť, lebo parlamentárne pojednávania trvalo by prípadne pri dlho.

Toto sú podstatné ustanovizme nového návrhu zákona, ktorým Uhorsko samostatne zariaduje svoje záležitosti.

S týmto návrhom usrozumené sú všetky, na základe vyrovnania stojace parlamentárne strany. Všetky nahliadly, žeby sme politicky nemúdre konali, keby sme, použivúc rakúske rozorvané pomery, uviedli samostatné colné územie, keby sme sa odlúčili od Rakúska natoľko, žeby sme nemali nič iného spoločného, jako panovníka, jedným slovom, keby nastúpila tak zvaná personálna unia, čili slovensky «jednota osoby». Isté je, že ani jedna z tých strán v našom sneme, ktoré sú za podržanie vyrovnania, nebude proti návrhu. *Jedine neodvislá strana chystá sa do boja* proti zadanému návrhu a miesto tohoto žiada si návrh, ktorým sa Uhorsko vyhlási za samostatné colné územie.

Niektoré neodvislé časopisy už aj začínajú povzbudzovať národ, aby si žiadal «samostatné Uhorsko» začínajú už povzbudzovať neodvislých vyslancov, aby zaviedli obštrukciu proti zadanému návrhu, aby prekazili prijatie jeho do konca roka, čím sa Uhorsko samo od seba stane neodvislým. Takto horkokrevne smýšľa ale len menšia čiastka neodvislých. Rozšafná väčšina neche sa pustíť do boja, dobre vediac, že tým berie na seba zodpovednosť veľkú. Rozšafná väčšina nepomýšľa na obštrukciu, ktorej smutné, veľmi smutné následky videla teraz v Rakúsku.

Kde sa jedná o vážne, životné otázky vlasti, tam máme všetky iné myšlienky na bok odložiť; pred očima máme mať iba dobro vlasti. Dobro vlasti nateraz vyžaduje podržanie dneskajšieho stavu a tak žiaden dobrý vlastenec nesmie sa sháňať za vlastnými cieľami, ktoré sa nesrovnávajú s dobrom vlasti. Dnes, keď sa jedná o dobro vlasti, nik nesmie pomýšľať nato, že vláda, ktorá toto dobro vlasti chce previesť, je liberálna. V takomto páde len to musíme mať na zreteli, že čo vláda chce, že je to nateraz osožné vlasti, a tak povinnosťou našou má byť, vládu v tomto podporovať, lebo tým nepodporujeme vládu, lež napomáhame dobro vlasti. — A jedine tá krajina môže byť silná, môže byť mohutná, ktorej synovia vždy sú jednomyselní, keď to záujem jej vyžaduje.

Smutné skúsenosti mohli sme si nadobudnúť z posledných pojedávaní v rakúskej ríšskej rade. Pri takej nesvornosti, jaká panovala tam, nedá sa myslieť zveľadok Rakúska. V ríšskej rade vyslanci nemajú pred očima záujem Rakúska, lež každý svoje vlastné chůľky sleduje. Za takých okolností dajú sa potom vysvetliť tie výstupy, ktoré sa udaly v ríšskej rade.

Buď p. Bohu chvála že naši vyslanci, nech oni patria k tejto, lebo tamtej strany, sú vždy Uhria, že dosiaľ boli svorní v bránení záujmov vlasti. Úfajme sa, že aj tentoraz bude svornosť panovať. Úfajme sa, že krajná lavica prv než by započala obštrukciu proti zadanému návrhu, dobre si to rozmyslí.

Prv než by sme tieto riadky dokončili, za potrebné držíme v krátkosti zmieniť sa aj o otázke kvóty. Uhorskou vládou zadaný návrh nič nehovorí o kvóte. A to je celkom správne. V smysle zákona, v tom páde, jak sa cieľom ustálenia kvóty vyslané odbory nevedia dohodnúť rozhodne v otázke kvóty sám kráľ. Jako vieme, v otázke kvóty nedocielilo sa usozumenie a tak kvótu na budúci rok ustáli sám kráľ. Pravdepodobné je, že dneskajší pomer bude na budúci rok podržaný, to jest kráľ rozhodne, že aj kvóta zostane ešte na jeden rok pri starom.

Slovo k rodákom.

Prepodivné, nepochopiteľné je to, že sa človečenstvo ani z častých udalostí a príkladov, ani z vlastnej škody nechce učiť. V čom sa previnily za dávnych časov predkovia naši, tým hrešíme a to ešte vo väčšej miere v prítomnosti i my, a sám Pán Boh vie, kedy sa polepšíme. Cieľom človečenstva je vydobytie, zaobstaranie si duševného i hmotného blahobytu v raji pokoja, a prostriedky toho sú: svornosť, láska, vzájomnosť

A my v nesvároch a protivenstvách si obľubujeme, hryzieme sa, jeden druhému samé ťažkosti robíme ku sláve vychýreného vývinu vraj ľudstva, osvety a vzdelanosti. Namiesto shody — samé protivy; namiesto lásky — zášť, závisť a nepriateľstvo; namiesto vzájomnosti — nesnášalivosť, prenasledovanie, hryzovisko. Ako sa to dá pochopiť, ako ospravedlniť?

Ospravedlniť, odôvodniť to nemožno, no tým ľahšie poznať a vysvetliť si. Príčinou všetkého zla je tá okolnosť, že sa človečenstvo vo všetkých zjavoch svojho jestvovania, menovite v živote náboženskom, spoločenskom a zvlášte politickom medzi dvoma *výstrednosťami*, krajnosťami pohybuje. Sú to náruživosť a z nej pochádzajúca prehnanosť s jednej strany, s druhej ale netečnosť, nevšímavosť a ľahostajnosť. Toto sú tie dedičné hriechy, ktorých sa striasť nevieme, alebo aspoň neusilujeme, a z ktorých všetko zlo, všetky naše neresti a biedy pochádzajú. Nevieme a neusilujeme sa najstť medzi týmito dvoma výstrednosťami prostredniú cestu: plnenia náboženských, ľudských a občianskych povinností v duchu miernosti, ústupkov a sebazaprenia, aby sme tak každý svojím spôsobom a v rozmere osobných schopností na všeobecnom dobre pracovali, vzájomne sa podporovali a napomáhali.

Výstrednosti tieto v najnovších časoch ozaj strašné a pováženia hodné prechvaty zapríčinily i u nás, ale ešte hroznejšie u našich susedov v Rakúsku. Čítali ste a počuli, aké hrozné udalosti staly sa vo Viedni a iných nemeckých mestách rakúskych, zvlášte ale v Pahe a Plzni a iných českých obciach. Krvopotne a mozolne zarobený majetok bol znivočený, ľudské životy padly v obeť nešťastnej, zatracenia hodnej zúrivosti pobúrenej a rozdráždenej luzy. A čo bolo príčinou toho? Oné horé opísané výstrednosti: náruživosť a netečnosť. Nepíšeme dejepis, históriu, čas a miesto nám nedovoli tu obsírnejšie sa o tomto rozpridať, preto len poukazaním na najbližšiu minulosť budeme hľadieť dokázať pravdu nášho tvrdenia.

Svetoznámo je, že sú i Slovania i Nemci tichej povahy ľudia a miernosť smýšľania i ne všeobecnú rozvahu dokazujú jedni i druhí, a predsa kam zašly v Rakúsku oba tieto národy? Preto že boli nadmieru rozdráždení. Vo Viedni jeden z najprvších bol Lueger, ktorý poznal a použil silu a moc búrenia nižších vrstvi človečenstva. On začal búriť a rozsievat nenávisť medzi vrstvami občanov. Roznecoval náruživosť, brojil oproti vláde a úradníctvu, búril proti židom a menovite proti bohatým ľuďom. Poukazoval robotníkom, menším priemyselníkom a kupcom, nižším úradníkom na ich biedu, bez toho, žeby ich bol učil práci, šanovlivosti a usilovnosti, ale jedine tým

cieľom, aby si nad nimi neobmedzený vplyv zadovážil a aby tak potom pomocou ohromnej hmoty protivníkov svojich prevýšil a sám panovať mohol. On rozdrážďoval náruživosť ľudskú, a tí, ktorí vtedy vo Viedni panovali, to jest nemeckí liberáli, tí zase v druhej výstrednosti hlivali, boli neteční, nedbali, ľahostajní. Lueger zvíťazil a smer i spôsob účinkovania jeho sa šírili. On a s ním jednako smýšľajúci zostali si verní v dráždení náruživosti, a liberáli Nemci z ľahostajnosti odrazu vrhli sa na tú istú cestu po ktorej kráčali antisemitickí, proti-uhorskí, kresťansko-sociálni prívrženci a spojenci Luegera. Z toho povstal potom ten plitický požiar, ktorý teraz Rakúsko nivočí, a ktorý menovite Česko zachvátil.

Nuž my mali by sme sa z toho poučiť a to tým viacej, že i my máme svojich vlastných *Luegerovcov*, našich neblahého mena *ľudárov*. Títo tiež tými istými prostriedkami bojujú, čo ich rakúski kamaráti. Oni tiež neprestávajú búriť, zášť, nenavisti a rozbroj rozosievajú medzi občanskými vrstvami krajiny. Oni tiež rozrucujú náruživosť ľudskú, rozpolčujú obce, okresy, stolice. Rozdvajujú rodiny i priateľstvá, a za samospasiteľnú natiskajú mienku svoju každému; kliatbu hádzajú na každého, kto s nimi nedeje. Málo ich je, no i Luegerovcov bolo z prvočiatku málo. A veď i ten najzúrivejší požiar z malej iskričky alebo len z jednej zápalky povstáva. A preto pozor, rodáci moji, menovite teraz, v týchto významných a povážlivých okolnostiach v akých sa tieto dni nachodíme. Menovite za povinnosť si držíme na tú okolnosť vás upozorniť, o ktorej vieme, že nesvedomiti a všetkých prostriedkov sa chytajúci ľudári nezameškajú ju použiť. Je to najnovší ich figel: poukazovanie vraj na národno-rodinný pomer Slovákov a Čechov. Česi dopustili sa výstupkov nielen politických ale aj kriminálnych, za to patriční neujdu trestu. To je ich vec, do toho nás zhola nič. Agitátori ľudárski ale nezabudnú poukazovať vám na to, že sa Česi Slovákov zastávali, a že keď teraz tamí trpia, vy povinní ste ich zastáť. Rodáci moji, to je klam a podvod. My sa do vnútorných pomerov cudzieho štátu miešať nesmieme, tak ako nesmieme ani ztrpieť, aby sa do našich záležitostí iní zamiešali. Politika sa nesmie zakladať na osobný súcit alebo osobnú nenávisť, politiku musí viesť rozum, rozvažovanie a záujem všeobecného dobra. Preto nedajte sa zachvátiť májivým rečiam agitátorov, ale uvažujte mierne a opravdove sami všetko, čo sa okolo nás deje. Chráňte sa náruživosti, ale zase ani nebudte netečnými, ľahostajnými a neobanlivými. Usilujte sa poznať svoju úlohu, obznámte sa s vašimi povinnosťami, o ktorých vás časopis tento tak dôkladne poučuje, a o ktorých vám vaši vyprobovaní priatelia: členovia vlaste-

neckej inteligencie tak ochotne vývod dajú, kedykoľvek ich o to požiadate. Buďte mierni, rozvažliví, trpeliví, ale pritom horliví a účinní v plnení svojich náboženských, ľudských a občianskych povinností. Varujte sa buričov a politických podpaľáčov a dobrotivý Pán Boh uchová drahú vlasť vašu od takého nešťastia v akom sa susedné Rakúsko nachádza.

Pravdomil

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Výkaz o štátnom hospodárení v III-tej štvrti bežiacieho roku. Finančný minister v utorok uverejnil výkaz o štátnom hospodárení v III-tej štvrti bežiacieho roku. Tento výkaz očakávali sme s veľkou zvedavosťou asice preto, lebo vieme, že úroda bola planá a tak sa dalo očakávať, že sa následky tejto planej úrody dajú pocítiť aj v štátnom hospodárení.

Obavy, že plané úrody zapríčinia v štátnom hospodárstve štrbinu, boli bezzákladné. A tomuto sa srdečne tešíme; teší nás, že sme už prežili tú dobu, v ktorej jedna zlá úroda bola vstave celé naše štátne hospodárstvo do zmätku priviesť, bola vstave zapríčiniť deficit. Nedá sa odškriepiť že následky zlej úrody možno ešte aj teraz cítiť, lenže stopy jej veľmi chytro zmiznú.

Dľa výkazu bolo v III-tej štvrti bežiacieho roku o 5 millionov a 300 tisíc zlatých viac príjmov, než v III-tej štvrti minulého roku: a ponevác výdavky obnášaly tiež o 5 millionov 163 tisíc zlatých menej než minulého roku, tak výsledok štátneho hospodárenia v III-tej štvrti bežiacieho roku je o 10 millionov 463 tisíc zlatých prajnejší, než bol minulého roku. To je skutočne pekný výsledok.

Obštrukcia. S týmto dobre známym slovom musíme sa zase zaoberať. Dost' mnohoráz sme ho opakovali v lete, potom keď sme písali o pojednaniach rakúskej ríšskej rady a teraz zase len zavítalo k nám. Krajná ľavica na porade, ktorú vydržovala v pondelok večer, osvedčila sa, že proti návrhu, ktorý vláda zadala ohľadom sriadenia pomeru Uhorska k Rakúsku, povedie tuhú obštrukciu.

So samým návrhom zaoberáme sa obsirnejšie v prvom článku, tam sme dokázali, že vláda v terajších okolnostiach nemôže iné spraviť, jako že predĺži platnosť terajšej colno kupeckej smluvy s Rúskom na jeden rok. O tomto návrhu uzná každý chladnokrevne smýšľajúci človek, že tenže značí veľký krok napred, to jest krok ku samostatnému colnému územiu a ku samostatnej národnej banke. Ale krok tento nesmieme spraviť skokom, smieme len práve kročiť. Neodvislá strana ale nechce toto uznať; ona si žiada, aby vláda zadala návrh, ktorým Uhorsko vyhlasuje za samostatné colné územie. Toto je taká požiadavka, ktorá sa len tak, jako by bičom plesol nedá previesť. A vláda dobre znájúc ťažkosť.

ktoré stoja v ceste samostatnému colnému územiu, predbežne chce podržať dneskajší stav ešte aspoň na jeden rok. Behom tohoto jedného roku môže sa všeličo stať, mnoho spraviť prípadne aj samostatné colné územie uviesť.

Toto osvedčenie neodvislej strany, že chce obštrukciu zaviesť proti návrhu zákona, ktorým vláda predlžuje dneskajší stav vyrovnaní, nebárs oduševnilo široké vrstvy obecnstva. Obštrukcia takrečeno nedá sa ani myslieť bez škandálov. A to už vieme jak veľmi škodia takéto škandály každej krajine; uhorský parlament požíval dosiaľ všade veľkú úctu, a túto úctu chce teraz krajná ľavica zničiť.

Ostatne od úmyslu k prevedeniu je ďaleká cesta. Keď ľavičiarci vidia, že celá krajina je za predĺženie terajšieho stavu, dozaista im prejde chuť, aby za každú cenu bojovali proti záujmom vlasti a proti vôli širokého obecnstva. Len jedno je isté, že môžeme byť prichystaní na búrlivé snemové zasadania.

Z Rakúska. Nový ministerský predseda barón Gautsch vyjednával so všetkými opozičnými parlamentárnymi stranami, chcúc ich k tomu mať, aby prijali návrh o predĺžení vyrovnaní dvoch polovic monarchie.

Barónovi Gautschovi nepodarilo sa získať opozičie a tak teraz vláde inšie nezbyva, než aby dala snem rozpustiť, a riadila záležitosti Rakúska bez snemu, cestou nariadení.

Z Prahy. V minulom čísle boli sme sa v krátkosti zmienili o vzbure, ktorá vypukla v Prahe a na okolí mesta. Pouličná luza hrozne pustošila sklepy a byty židov a Nemcov. V mnohých uliciach vyrabovala luza všetky sklepy a krémy, čo sa dalo odniesť, to odniesli, a čo nemohli sebou vziať, to zapálili alebo inými spôsobom zničili. Keď už pustošenie dosiahlo vrchol, vyhlásené bolo v Prahe a na okolí *štatárium*. Toto spravilo poriadok.

Dnes je v Prahe už zase ticho. Policia upustila už od prísnych poriadkov, ktoré bola po vypuknutí vzbury uviedla. Dnes už smú byť krémy a hostnice do 9-tej večera otvorené. Domy ale musia byť už o 7-mej zavreté.

V Prahe zatkli vyše 300 osôb pre ničenie cudzieho majetku. Po čas vzbury viac-menej poškodené bolo asi osem sto domov, vyrabované bolo 44 obchodov. Z Prahy vystaňovalo sa mnoho Nemcov a zvlášte židov.

KRAJINSKÝ SNEM

Vyslanci sišli sa zase k zasadaniam. Zasedania tieto, jako sa dá z predznakov súdiť, budú búrlivé. Krajná ľavica závidí slávu rakúskej ríšskej rady a aj ona sa chce presláviť. Rozhodla, že zavedie obštrukciu proti tomu návrhu, ktorý v jaseňi prijala, to jest proti návrhu, ktorým sa dneskajší stav vyrovnaní na jeden rok predlžuje.

Zasadnutie dňa 6-ho decembra. Na dneskajšom zasadnutí predostrel finančný minister krajinský rozpočet na budúci rok. S rečou finančného ministra, taktiež aj so samým rozpočtom budeme sa v budúcom čísle bližšie zaoberať, teraz len to chceme pripomenúť, že rozpočet vykazuje 75 tisíc zlatých zvyšku.

Po predostrení rozpočtu začal snem pojednávať návrh zákona o názvoch obcí a iných miest.

Referent Pavel Ruffy odporúčajúc návrh k prijatiu, prizvukoval, že veľmi často povstávajú neprijemnosti z toho, že viac obcí má rovnaké meno. Súrne potrebné je, mená takýchto rovnomených obcí zákonom ustáliť. Táto potreba mala vládu k tomu, že zadala tento návrh. Vláda týmto návrhom nechce maďarčiť, lež len chce poriadok uviesť ohľadom mien jednotlivých obcí a miest.

O návrhu hovorili *Schreiber, Eötvös, Münnich* a títo všetci doniesli zo života vzaté príklady, jak veľmi potrebné je, ustáliť mená obcí, aby sa vyhlo mnohým zmatkom. — Po týchto rečiach bol návrh vo všeobecnosti prijatý.

Na konci zasadnutia zadal ministerský predseda barón *Bánffy* návrh zákona, ktorým Uhorsko samostatne rozhoduje v záležitosti colno-kupeckej smluvy s Rakúskom a v záležitosti rakúsko-uhorskej banky. O tomto návrhu podali sme bližší vývod v prvom článku.

Návrh bude snemovnía zajtra pojednávať.

Zasadnutie snemovne dňa 7-ho decembra. Dneskajšie zasadnutie bolo vyplnené dohadovaním sa nadtým, či má byť ministerským predsedom včera zadaný návrh cieľom pojednávania vydaný finančnému odboru, a či ho má prv pojednávať niektorá trieda, sekcia vyslancov. K vôli tým et. čitateľom našim, ktorí sú neni na toľko sbehlí v poriadku, v jakom sa jednotlivé predlohy pojednávajú, rozpovieme tuná v krátkosti rozdiel medzi tým, čo chce vláda a medzi tým, čo chce krajná ľavica. Každá jedna predloha, prv než ju snem pojednáva, býva cieľom odborného preskúmania tomu lebo onému odboru snemu vydaná. Povoláním odboru je, aby predlohu preskúmal a dľa potreby opravil a len tak prijde na pojednávanie v zasadnutí snemu. V prvých rokoch po zpäťvedení konštitúcie vážnejšie predlohy, ktoré neboly súrne, boly vydané najprv jednej lebo druhej triede vyslancov. — Tu musíme podoknúť, že vyslanci ľosom, žrebom bývajú do deväť tried — klás podelení. — Keď takýto návrh pojednávala už jedna lebo druhá trieda vyslancov a porobila svoje poznámky, vydaný bol tenže odbornému odboru, ktorý tiež pojednával návrh a keď bol s ním hotový, len vtedy bol návrh v snemovni pojednáváný. Toto je veľmi zdĺhavé pokračovanie a trvá často viac dní.

Po tomto vysvetlení rozpovieme, jak sa má vec s predlohu vlády. Ministerský predseda keď zadal návrh o predĺžení smluvy s Rakúskom, odporúčal, aby návrh bol vydaný finančnému odboru. Ministerský predseda poukázal jak súrne je prijatie návrhu, lebo do konca roka musí byť prijatý, a preto nechce aby bol vydaný

najprv niektorej triede vyslancov. Ale ani preto nedrží toto za potrebné, leho návrh neobsahuje nič zvláštneho, len predĺženie dnešného stavu na jeden rok. Krajní ľavičiaci, ktorí už vopred rozhodli, že proti návrhu zavedú obštrukciu, žiadali na dneskajšom zasadnutí, aby návrh bol najprv pridelený niektorej triede vyslancov a len potom aby ho pojednával finančný odbor. Ľavičiaci zadali tento návrh len preto, aby vyhrali čas a odtisli čím ďalej prijatie návrhu.

Dnes hovorili skoro výlučne krajní ľavičiaci, z ľudovej strany hovoril Ján Asbóth.

Návrh zákona o názvoch obcí.

Minister vnútra Desider Perczel predostrel snemovni návrh zákona o názvoch obcí a pomenovaní iných miest. Obsah tohto návrhu sme už sdělili a teraz chceme len poukázať na tie príčiny, ktoré pohly ministra vnútra k tomu, aby aj táto otázka bola zákonom sriadená.

V našej krajine je prinajmenej dvesto obcí, ktoré majú podobné alebo len jednou písmenou líšiace sa názvy. Koľko je krajine Sv. Petrov, Sv. Ondrejov, Sv. Martinov, ktoré v názve nelíšia sa v ničom najviac ak jednou písmenou. Tak sú Turany v Zemplíne a Turany v Turci, Podhradia skoro v každej stolici máme, Trnovce tiež. A podobne má sa to tak aj na Dolnej zemi, kde je hromada Vámošfaliev, Patakov a Tarackov. Nuž a čože máme povedať o totožných názvoch jednotlivých častok chotárov a o totožnom pomenovaní dolnozemských pustatin? Najdu sa chotáre, v ktorých aj tri čiastky chotára nosia to isté meno, tak na pr. najdeme v jednom a tom istom chotáre dve aj tri Soliská, Lomiská, Baniská, Úbočia, Grúne, Stráne a keď sa v takom chotári opýtame gazdu kde má svoje pozemky, odpovie nám sice že na Lomisku, ale na ktorom, určite odpovedať nevie ak nám len z dvora prstom neukáže že na tom alebo na tam tom Lomisku ležia jeho pozemky.

Samo sebou rozumie sa, že z tohoto povstávajú vo všeobecnom živote veľké omyly. Koľko ráz sa príhodí že jeden jediný list pochodí aj päť obcí, pokým ho na pravom mieste pravému adressátovi vedia doručiť a neraz sa stane, že viac telegrafických čiar a úradov má drahý kus práce, pokým telegramm na patričné miesto dopraví. Ani to nie sú zriedkavé pády, že obchodníci a priemyselníci nemajú soznamu úradných mien obcí, lebo dosavád takého ani nebolo, svoje listy adresovali chybné a tak list blúdil nielen po krajine ale aj po dvoch častiach sveta, tak na škodu obchodníka i adressáta.

Podobne i pri priepisoch v pozemnoknižných úradoch totožnosť pomenovania v jednotlivých chotároch nachodiacich sa častok narobila už neraz mnoho nepríjemností. V nedostatku úradného názvu istého úbočia nebolo možno určite udať, ktorý vlastne pozemok sa prepisuje a ktoré pole sa predava.

Cieľom tohto návrhu je teda zaviesť poriadok v tejto záležitosti. Obce, polia, grúne, stráne obdržia úradné

mená a názvy. O tieto úradné názvy postarajú sa samé predstavenstvá obcí a ich rozhodnutie v tejto záležitosti potvrdí stolica poťažne minister, taktiež minister rozhodne o pomenovaní obcí. Takýmto spôsobom zostaví sa soznam úradných názvov a mien obcí a miest, ktorý bude smerodajným pre každého.

O návrhu prepjatci hovoria, že je to maďarisovanie obcí. My veru v tom nevidíme maďarisovanie obyvateľstva, keď dostane obec alebo grúň úradný názov. A že v tom máme pravdu dokazuje i to, že práve počas pojednávania návrhu jednotlivci zazlievali, že návrh nemá za cieľ maďarisáciu. Rada by to opposícia, lež liberálna vláda i tu zachovala zásady liberalismu nevzala do návrhu také poriadky, ktorých následkom by bola maďarisácia. A že je tomu tak, dokazuje i to, že i nabudúce po zaznačení úradného názvu obce dovoleno je zaznačiť i jej staré meno, od ktorého sa nový názov málo, ale rozhodne bude líšiť.

Celý návrh je teda len reforma, ktorá už bola dávnejšie potrebná a ktorou sa veľmi mnohým zápletkám ba často aj pravotám vyhne.

DOPISY.

Zázrivá, 5. decembra 1897.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Dlhé večery, dlhšie ešte noci a krátke dni sú u nás jedinou novinou; no, to je všade tak, lebo nech sa bárs Rakúšania potrhajú, Česi podusia, tento poriadok prírody sa nezmení. Krásni to bratia tí Česi! Posmech s takými sjednotenie hľadať! Nuž ale to len Salva a Augustini hlásať môže a nás to ani najmenej nezaňjma.

Nech bárs nielen Badeni — ale aj Badáňovo ministerstvo ďakuje; nech Vlk — či Wolf bude storáz surovní ako je; nech Schönerer aj desať tabúl a stolov podrúžga, nám je to ľahostajné, lebo my nepolitisujeme, len po našsky a to je: švábku s kapustou a rumplik sečkovice.

Pre nás sa vyrovnanie snád len prevedie; my nikomu nestojíme v ceste, len nech nám nik nevadzia.

Zimu máme dosť tuhú a suchú, sňahu málo, po foľvarkoch ľudia nemajú vody; ba aj v dedine po kadlubách málo vody. Žiadame odmäk alebo dážď ako kaňa v lete. Sňahu by sa zišlo, zárobky by boly, dreva v šlógoch dosť na vyvážanie. Čo u nás už od dávna nebolo, je veľká dražoba vajec; päť, alebo štyri za šesták, to je veľmi zriedkavé u nás.

Viac zvláštneho nič nemáme, žijeme si pokojne, čakajúc veselé Vianoce a veselšie fašiangy.

S úplnou úctou

Fr. Zeus Ludomil.

Dolná Orava, začiatkom decembra.

Veľactený Pán Redaktor!

Naša žiadosť sa už vyplnila, lebo stavanie železnice sa už započalo. V bralách od Kráľovian len tak hrmí noc po noc, kde Taliani rúcajú ozrutné skaliská.

Nastala už i zima, ale zato práca ide veselo. Jedine to je smutné pre nás, že pri tejto práci sú všetko len cudzí ľudia zamestnaní. Našu robotizeň, — našich robotníkov nepotrebujú, iba všetko cudzích a to je pre nás dvojnásobne škodné. Jedno, že náš chudobný ľud nič nezarába; druhé, následkom týchto cudzích robotníkov tak všetko zdraželo, že z groša žit' nútení ľudia čo chvíľa budú hladovať. A to zas len pre našich chudobných je horšie. Dávno nebola švábka starý cent po 2 zl., štyri vajcia za šesťák, 60—70 kr. funt masla, ako teraz.

Nejeden smutno vzdychá: „dal si Pane dažďa, riet v ňom požehnanie.“ Máme práce veľa a niet žiadneho zárobku.

Predsa by sa bolo svedčilo, aby za naše peniaze, naši ľudia boli pracovali aspoň tie práce, ktoré rozumejú; takto ale Poliaci, Rumuni, Taliani a Boh vie akí ľudia od nás groše odvedú a naši nádenníci musia biedu trpieť.

Počúvame novinu, či je ale pravda neviem, lenže je medzi svetom rozchýrené, že náš ablegát Arpád Kubinyi má zostať oravským hlavným županom a že budeme mať voľbu. Či je to skutočne pravda, ukáže nám budúcnosť.

Zima nám chytila tubu, ale sňahu niet mnoho.

Už do sviatkov sa mi sotva dostane niečo písať, prajem teda mnohovážnemu pánu redaktorovi a všetkým čitateľom „Opravdového Krestana“ šťastlivé, radostné Vianoce!

S úctou

Oravec.

BESEDNICA.

Starci.

— Čože, otče Azan, snáď ste doniesli list?

— Ano, pán veľkomožný... a to taký, ktorý došiel z Budapešti.

Starec Azan bol opravdu pyšný na to, že list došiel z Budapešti... Ja ale nie, lebo šeptalo mi niečo, že táto hlavnomestská lastovička, ktorá mi spadla tak zavrás rana na stôl pokazí mi celý deň. A bolo to i tak, len počujte, čo bolo v liste:

„Drahý priateľu, prosím ťa o malú službu. Zavri svoj mlyn na jeden deň a choď do Egrešu... Egreš je dosť veľká dedina, asi na 2—3 kilometre od tvojho domu — len prechádzka. Jasná je tá príležitosť, spýtaš sa kde je sirotinec. Za tým zazreš nízky domček so sivými šalugátami; tomuto za chrbtom je malá zahrada. Brána domu je vždy otvorená, nemusíš búchať. — keď si už dnu, zavolaj hlasne: „Pán Boh daj dobrý deň, dobrí ľudia! Ja som priateľ Mórica...“ Na to zazreš, že dvaja malí, starí ľudia — oh! a ako starí, snáď nebol ani Matusalem starší — vravím, dvaja starí ľudia ti podajú ruku, a ty obidvých objímeš v mojom mene, tak opravdive, tak srdečne, akoby boli oba tvoji. Potom sa pustíš s nimi do rozhovoru, oni ti budú len o mne rozprávať, vždy len o mne; sto a sto rozličných hlúpostí ti porozprávajú, ale ty ich nevysmej za to... tak ich nevysmeješ?... Oba sú moji: starý otec a stará matka; týmto dvom dobrým dušiam som ja ich všetko, ač práve ma nevideli už desať rokov... Desať rokov, to je už hodný čas! Ale čo že mám urobiť? mňa nepustí Pešť; ich ale staroba... Oni sú už tak starí; že snáď ak by im napadlo mňa navštíviť, môžem povedať, žeby sa im snáď polámaly všetky kosti... To je moje šťastie, milý mlynár, že si ty tam; keď teba ob-

jimu úbohí starci, nazdajú sa, že i ja dostanem niečo z toho objatia... Rozprával som im toľko o nás a i o našom veľkom priateľstve...“

Nech čert vezme to veľké priateľstvo! Práve bolo čarokrásne ráno, vetrik pofukoval, všetko všade jasno a tak krásne bolo, ako je len zriedkakedy. Nadala by sa mi ale i lepšia robota, než aby šlapal cestu. Ba som si už i našiel skríšťu pri úpätí dvoch vrchov a sníval som o nej, že tam strávim celý deň; sať budem do seba svetlo ako nejaká jašterica a budem počúvať šuštenie jedlí... a hľa či ma nenašiel jeho čertovský list?...

Teraz už čo bude? Zavrel som mrmlajúce dvere mlyna, pod ktorými bola hodná diera, cez ktorú sa mačka preháňala — ta strčil som kľúč. Chytil som palicu, fajku a s tým som sa pustil na cestu.

Asi o dvoch hodinách došiel som do Egrešu. Dedina bola opustená, každý bol na poli. Na ulici, pod vetvami stromov od prachu bielej svrčky čvrkaly. Somár pred obecným domom zival a prežieral slnečné svetlo; pri studni kostola vyčnieval holubienec; ale nikde ani duše, ktorá by mi bola ukázala, kde sa nachodí sirotinec. To bolo moje šťastie, že som zrazu zazrel jednu starenu ako sedela v kúte jednej brány a pilne priadla; starena táto doista mala veľkú moc, lebo len raz strčila vretenom do vzduchu a v tej minúte predstavil sa mojím očiam sirotinec, práve tak akoby ho niekto ta bol pričaril. Bol to veľký, čierny dom; jeho jedinou, okrasou bol z kameňa vykresaný kríž nad bránou a okolo neho niekoľko latinských slov. Na boku som zbadal malý domček. Šalugátre boli sivé, a za domkom bola malinká zahradôčka... Poznal som ho hneď a vstúpil som cez bránu, tak že som ani len neklepal.

Kým budem žiť, nezabudnem obraz toho dlhého studeného schoddišťa, ako by práve i teraz videl na ružovo zafarbenú jeho stenu; zahradôčku, ako ju bolo vidno cez čistú záclonu obloka, na dverách a stenách krásne farbené, ale už vyžiklé kvety. Tak sa mi zdalo, ako by bol v dome nejakého starého učiteľa... Na konci schoddišťa z ľava boly dvere otvorené, cez ne bolo počuť štrkanie veľkých hodín a hlas malého učiaceho sa dieťaťa, ktoré čítalo: „A na... to... zvo... la... la... svä... tá... Ire... na. Ja... som... pše... ni... ca... Pá... no... va... Nech... ma... zo... me... lú... Zu... by... tých... to... zvie... rat...“ Pomaly sa som pohol oproti dverom a pozrel som cez ne.

V chladnej tmavej chyži driemal jeden starý pán červených líc v leňoške; jeho tvár bola samý vrások a ako driemal, ústa sa mu otvorily od samých seba a ruka sa mu skĺzla na koleno. Jedno malé dievčatko v modrých šatoch sedelo pri jeho nohách. Čítalo hlasne z nejakej knihy život svätej Ireny, bola to kniha tak veľká, že dievča skoro zakryla. Vplyv čudnej tej histórie bolo badať na celom dome. Starý pán driemal v jeho leňoške, muchy na povale, kanáliky ale v kletke visiacej na ráme obloka odpočívaly. Veľké hodiny vždy odznievaly tik-tak. V celej chyži nebdel nikto, jestli len nie to svetlo slnečné, ktoré svietilo v rovnom smere cez šalugátre, a jasné jeho paprsky tancovaly v povetří... A dieťa len čítalo vždy v tomto ospalivom povetří: „A... v... tom... na... pad... ly... ju... dva... le... vy... a... za... du... si... ly... ju...“

Práve k tomuto došla, keď som vstúpil do chyže. Ale keďby i levy svätej Ireny boly vstúpily do chyže, doista by neboly väčší strach zapríčinily, ako ja. Malinká veľmi zkríkla, veľká kniha spadla na zem, kanáliky, muchy sa sostrašily, hodiny udrely pol a starec vyskočil ako bez seba, ja som zostal niečo prekvapený na prahu a hlasne som zkríkol:

— Pán Boh daj dobrý deň, dobrí India! Ja som dobrý priateľ Móricov!

Ah! keby ste boli na to videli úbohého starca, keby ste boli videli, ako sa prišmotlal ku mne s otvoreným náručím, aby ma objal, aby mi stisol ruku, ako hore-dolu v chyži stúpil a vravel:

— Mój Bože! Mój Bože!

Koľko vrások bolo na jeho tvári, všetky sa smialy. Až sa začervenal. Sotva že mohol vyrieť:

— Ah pane... ah pane...

Potom šiel k dverám a cez ne zvolal:

— Stará!

Voľakde sa otvorily dvere, na schodbišti bolo počuť ako by myš chodila... a vstúpila „stará.“ Nikdy som nevidel milšiu osobu ako túto starenu, keď so stužkovým čepcom, v kávových šatách, v ruke držiac šatku, oproti mne kráčala, aby ma podľa starého zvyku pozdravila a privítala. Nakoľko sa podobali títo dvaja starci jeden druhému? Keby si bol starý pán parochňu a čepiec so žltými stužkami položil na hlavu, doista by každý i jeho bol držal za „starú.“ Ačpráve „stará“ doista viac plakala v živote, lebo bola jej tvár svrázkovatejšia. Malá sirota bola s ňou, malé dievča v modrých šatách ani na minútu by sa od nej nebolo odstránilo! Niečo dojímaviešieho by si človek ani nemohol myslieť než tieto dve sirotky, ako podporujú týchto starcov.

Mať vstúpila do chyže a už chystala sa uvítať ma, ale starý pán preriekol len jedno slovo a klaňanie hneď prestalo:

— Toto je Móricov priateľ...

Minul sa len okamžik a hľa, trasie sa jej telo, pustí sa do plaču, šatka jej vypadne z ruky, tvár jej horí a ostane červenou ako tvár starého pánova... Milí starci! i tá kvapka krve, ktorá sa v nich nachodí, im vstúpila do tvári.

— Rýchle, rýchle stoličku... — povzbudzuje starena malé dievča.

— Šalugátre! — hovorí starý pán svojmu malému dieťaťu.

Potom sa ma chytia oba, ťahajú ma k obloku; otvorí obe krídla okna, aby ma čím lepšie vidieť mohli. Stoličky si potisnú k obloku, ja si sadnem na stoličku medzi nich, sirotky za chrbát a počalo sa veľké spytovanie:

— Akože sa má? Čímže sa zaoberá? Prečože nepríde? Či je spokojný s jeho losom?...

A počne sa potopa otázok; jedna otázka nasleduje druhú. A to tak trvá za hodiny.

Ja som i zodpovedal ich otázkam, ako som len mohol; čo som vedel, všetko som rozpovedal rad-radom o mojom priateľovi, čo som ale nevedel, to som tiež rozpovedal; ale dal som na to pozor, aby sa mi nejaká nevyklzlo z úst, čo som nikdy nespozoroval, totiž či sa mu dobre zatvára oblok a akej sú barvy jeho steny.

— Barva jeho izbených stien!... Tie sú, drahá tetka, modré, krásne svetlo-modré, do vďaka sú ruže namaľované...

Starká dodala:

— Opravdu? — potom obrátiac sa k svojmu manželovi riekla: „Všakže, starý, je to hodný syn!“

— Ah! nuž pravda že je tak! — odpovedal tento žive.

A ako som rozprával, oni hlavou kývali, usmievali sa, zmurkali jeden na druhého a dívali sa tu i tu vážne; zrazu sa starý pán nadhnul ku mne a pošeptal mi do ucha:

— Rozprávajte hlasnejšie... Moja starká trochu nedopočuje.

A i ona pošeptala mi:

— Nemajte mi za zle, ale by ste mohli hlasnejšie rozprávať!... Lebo môj starý dobre nepočuje...

Na to som počal hlasnejšie rozprávať; a oni obidvaja ďakovali mi úsmevom, ktorý ako by bol hľadal obraz ich Mórica v mojich očiach, a mne zdalo sa, že vidím pred sebou tvár Móricovu, ako by závojom obťahnutú; zdalo sa mi, ako by v hmle zatiahnutá tvár môjho priateľa na mňa sa usmievala z ďaleka, veľmi z ďaleka.

*

Starý pán zrazu vyskočil s jeho leňošky:

— Ej stará!... veď snáď ešte ani neobedoval!

Starká ustrašene zdvihla ruky:

— Neobedoval!... Pane Bože!

Myslel som, že je ešte vždy reč o Móricovi a zato som rozpovedal, že on veru nikdy nezabudne obedovať. Lenže nebola reč o ňom, ale o mne; keby ste boli videli, ako ich to mrzelo, keď som vyznal, že som veru ešte nejedol.

— Prestierajte dievčatá! Sem stôl na prostred chyže a prestrite nedeľňajší obrus; predložte i ten kvetový tanier. Nesmejte sa toľko, hľadže hľa, človeče: jedon, dva! ponáhľajte sa...

Uverím, že sa ponáhľaly. Nemaly ani k tomu času, aby pobily taniere, jedon, dva už bol obed na stole.

— Veru malý bude obed! — poznamenala starká, ako ma viedla ku stolu; — ale musíte len sám obedovať... My sme už obedovali.

Úbohí starci! Kto vie, či to dlho bude ešte, keď sa ostatný raz naobedujete!

Malý obed starkej pozostával z mlieka, ovocia a z takeho upleteného koláča, žeby ona a jej kanáliky i za týždeň boly z neho vyžily... A pomyslite si čo chcete, nenechal som z neho ani omrvinky!... Hej! ako sa divili! Tie dievčatá v modrých šatách si šeptaly, laktom sa jedna druhú postrkávaly a akoby i kanáliky boly spievaly v kletke:

„Hľad že! či nezje celý pletenák!“

A opravdu zjedol som nespozorovane všetko, čo prišlo predo mňa; zanoril som sa celkom do pohľadu milej, svetlej chyže, v ktorej tak sa zdalo, akoby staré, veľmi staré rozpomienky vanuly... Pohľad mojich očí nevedel sa odlúčiť od dvoch malých postiel. Boly to také postielky ako belčov... Pomyslel som si, ako je to, keď spia títo dvaja starci zakrútení v perinách. Hodiny bijú tretiu. O takomto čase sa starci zvykli zobudiť.

— Či spíš ešte, mati?

— Nie, srdce moje.

— Všakže je nie poriadny šuhaj ten Móric?

— Oh! Pravdaže!

Na druhom konci chyže počas toho prevedená bola veľká úloha. Starci radili sa, ako by mohli s kasne vziať jednu flašku čerešnovej pálenky; tá Mórica čakala už desať rokov, teraz ale chcú k vôli mne flašku otvoriť. Nadarmo lamentovala starká, starý pán si umienil, že on sám zosníme tú čerešnicu; starká horekovala, ale on vystúpil na stoličku a natáhoval sa, aby mohol dosiahnuť to zavárané... Ako by videl i teraz starca, ako sa načahuje, malé dievčatá, ako sa chytajú stoličky, starkú, ako ruky k nebu vyzdvihuje, okolo nosa mi ešte i teraz vôňa rozmarinu obfukuje, ktorá vanula z otvorenej kasne z pomedzi bielych na hrbu poukladných šiat... Také milé to bolo všetko!...

Naposledy s veľkým namáhaním dostali s kasne jednu sklenicu zaváraného a zároveň i Móricov strieborný po-

hár. Naplnili ho do vrchu čerešnicou, veď Móric miloval veľmi čerešne! A ako tak pohár naplňali, mlasknul starký jazykom a pošepťal mi do ucha:

— Ale poviem vám, že ste takúto ešte nepili!... Zhotovila to moja manželka... To je skutočne niečo výborného.

Škoda, keď i jeho manželka to zhotovila, predsa zabudla to ocukriť. Kto že by jej to bol ale vzal za zle? Veď človek časom zoslabne. Veru, veru zlé boly tvoje čerešne starká... Preto som ich ale predsa zjedol, a ani som len tvár nesvraštil.

Ako sme dokončili obed, počal som sa odoberať. Vďaka by ma boli zdržali, ale sa zotmilo, i mlyn bol ďaleko.

Ako som vstal, vstal i starký.

— Stará moja, kabát!... odprevadím ho až po rinok.

Uistený som bol, že starká považuje povetrie za studené na prechádzku, ale za to ani slova nepreriekla oproti tomu. Len vtedy, keď obliekla svojho manžela, len vtedy mu riekla úprimne:

— Či neprídeš neskoro domov?

Jej manžel urobil veselú tvár:

— Ha, ha, ... ja neviem ... možno ...

Na to sa potom obidvaja usmiali, a i tie v modrých šatách, ba i kanáliky, každý dľa svojho spôsobu... Nech to zostane medzi nami, ale ja myslím len to, že sú všetci trošičku opili od vône čerešien.

... Bolo už večer, keď starký a ja pustili sme sa na cestu. Malé dievča nasledovalo nás, aby potom zaviedlo starca domov, ale starký ani dievča nespozoroval; bol celkom pyšný, že mohol popri mne stúpať, ako opravdový chláp. Starká s usmievajúcou tvárou dívala sa za nami a milo kývala hlavou, ako by bola chcela povedať:

— Predsa je to len hodný mládenec, tento môj starý! hľa, ako ešte vládze.

Vyzvanie k predplateniu!

O krátky čas dokončíme zase jednoročnú púť nášho časopisu.

Keď sa obzreme na prekonanú cestu, s uspokojením môžeme predstúpiť pred ct. čitateľov našich, dobre vediac, že načo sme sa podujali, na tom sme vždy aj oduševnene pracovali a bez samochvály buď rečeno, aj istý výsledok dosiahli.

Úlohou našou bolo dobrý ľud slovenský osvietiť, a vystríhať, aby neveril tým mnohým novým priateľom, ktorí odrazu začali sa množiť, jako huby po dáždi, a ktorí neprestajne dňom a nocou hlásali, jak veľmi sa starajú o náš slovenský ľud.

Tito noví priatelia sú takzvaní «ľudári.» Falošnosť ich sme odhalili, jasne sme dokázali, že ačkoľvek už viac desaťročí žili medzi slovenským ľudom, nikdy sa nehlásili k nemu, nikdy ani len

križom slamy zaň nepreložili. Iba teraz odrazu sa stali takými veľkými priateľmi ľudu asíce preto, **lebo to požaduje ich záujem.** Kto sa iba vtedy hlási k ľudu, keď to vyžaduje jeho záujem, jeho zisk, **ten nenie, nebol a nikdy ani nebude úprimným priateľom ľudu.**

Úlohou našou bolo ďalej chrániť náš, vždy vlastenecky smýšľajúci ľud pred panslávskymi agitáciami. Panslávski agitátori rozsievajú semeno nenávisťi v našom dobrom ľude oproti bratom Maďarom, s ktorými žijeme už tisíc rokov bez toho, aby predtým kedy bola povstala medzi nami nejaká nesvornosť. My sme užívali svoj materinský jazyk slobodne tisíc liet, a užívame ho aj teraz. Nik nám ho nebral, a nik nám ho ani neberie. Lúbili sme vlast našu a lúbime ju aj teraz a lúbim ju aj budeme. Nikdy sme nehládali za hranicami bratov, ani ich nehládame, ani ich hľadať nebudeme. Bratmi sú nám Maďari, s tými žijeme a žiť budeme. **My sme boli vždy Uhria, nimi sme a nimi aj zostaneme.** Bojovali sme vždy za vlast našu drahú, krv svoju sme cedili za celistvosť jej, za zveladovanie jej. Rovné práva s bratmi Maďarmi sme požívali vždy a ich aj požívame.

A teraz sa vyskytnú jednotlivci, ktorí nás chcú presvedčiť, že bratmi našimi sú Česi, Rusi a iné cudzle národy. Čo nás do týchto cudzincov? Čo sme mali alebo máme s nimi spoločného? Vlast? náboženstvo? reč? Ani jedno. Či nás snád podporovali, keď nás osud stíhal? Či nám pomáhali brániť vlast našu milenú? Nie. — Nuž jako nám môžu byť synovia týchto cudzích národov bratmi? Nie sú nám oni bratmi a ani nám nimi nikdy nebudú.

Bojovali sme oduševnene proti zavádzaniam aj panslávskych agitátorov, ktorí sa usilujú zo srdca našich vybiť horúcu lásku k našej milj vlasti.

Spokojne pozeráme na prekonanú cestu. A ponevác sme sa presvedčili, že cesta tá, po ktorej sme dosiaľ kráčali, je pravá, budeme aj ďalej po nej kráčať.

Toto je náš program na budúce. Na základe tohoto prosíme o dôveru čteného občianstva, **ku ktorému sa s tou uctivou prosbou obraciam, aby nás hojným predplácaním sa na náš časopis podporovať ráčilo.**

Časopis náš, ktorý bude aj na budúce vychádzať s tak rozmanitým obsahom jako dosiaľ,

stojí ročne len 2 zl.

na pol roka 1 zl.

na štvrt 50 krov.

Kto sossbiera 5 predplatiteľov, dostane časopis náš zdarma.

Dopisovatelia dostanú tiež zdarma časopis náš.

Predplatelia «Slovenských Novín» dostanú časopis náš za pol ceny.

V záujme dobrej veci prosíme všetkých priateľov nášho časopisu, aby ho v kruhu svojom všemožne rozširovali. **Vlastenecký smer a zásady,** ktoré zastávame, zaslužia všestrannú podporu.

Admirál barón Sterneck †. Hlavný vodca rakúsko-uhorského námorníctva admirál barón Maximilian Sterneck ranený mŕtvicou zomrel neočakávane vo Viedni v 68 roku svojho života. V svojej mladosti vstúpil do služby námorníctva a ako veliteľ korvetty r. 1866. v rakúsko-talianskej vojne v morskej bitke pri Lisse, hrdinstvom vyniknul. Svojou loďou preboril jednu taliansku loď, ktorá aj následkom srážky utonula. Za ten vojenský čin obdržal rád Leopolda a pozdejšie malý kríž rádu Marie Terezie. Za admirála vymenovaný bol r. 1888. Tohto roku, dňa 20. sept. svätul 50ročné jubileum svojej námorníckej služby. Jeho veličenstvo kráľ z tejto príležitosti veľmi vyznačil admirála, vo vlastnoručnom liste mu blahoželel a podjedným udelil mu veľký kríž rádu svätého Štefana. — Pohrab Sternecka obýval sa v stredu a na pohrabe súčasťnil sa osobne jeho veličenstvo kráľ so všetkými vo Viedni moskajúcimi arcikniežatami.

Predseda snemovne veľmožov chorý. Vilhelm Tóth predseda snemovne veľmožov vo Viedni ťažko ochorel. Ranila ho mŕtvica, ale je teraz už lepšie. U chorého stále je jeho zať Karol Thuróczy, hlavný lekár nitranský.

Dar pápežovi. Niekoľko amerických katolíckych cirkví usnieslo sa, že pápežovi čo vianočný dar pošlú spoločne jeden utešený kríž v cene 200.000 frankov. Kríž je 15 cm. dlhý z čistého ťažkého zlata umelecky zhotovený; krášli ho 90 utešených brilliantov, tymito vyložený je prostriedok kríža, konce sú však vyložené 50, niečo menšími brilliantami. Na jednej strane stojí nápis Jesus hominum Salvator (Ježiš, vykupiteľ ľudí), na druhej: Ježiš náš duchovný pastier. Kríž je zhotovený, tak že sa v ňom nachádza malá dutina, do ktorej vložiť možno kúsok dreva z pôvodného kríža Spasiteľovho. Veľkolepý dar odovzdajú pápežovi v utešenej skrinke zo slo-novej kosti.

Vyťal si oko. V Šoprone delostrelecký poručík Felix Gaertner dressíroval kone a šibajúc bičom vyťal si oko. Lekári sa boja, že celkom oslepe.

Niečo zo štatistiky. Zo správ štatistického úradu vysvitá, že v mesiaci októbri panovala veľká chuť ku ženbe. Asice behom tohoto mesiaca bolo v Uhorsku uzavreno 9244 sňatkov, kdežto v septembri len 5895. V samej Budapešti bolo v októbri 487 sobášov. Najmenej sobášov bolo v Zadunajsku, najviac medzi Dunajom a Tisou. V tomto ohľade vyniká zvláštne mesto Zombor. Miešaných manželstvá uzavrené bolo 1203, teda takmer o 500 viac jako v mesiaci septembri. 30 manželstvá uzavreno bolo medzi kresťanmi a židmi a síce v 8 pádoch hol mladoženík žid a vzal si kresťanku a v 12 pádoch bola nevesta židovkou. Z miešaných manželstvá pochádzajúce deti dľa učinenej smluvy zväčša (53%) vychovávané budú v náboženstve matkinom. V tých 20 pádoch, keď jeden z manželov bol židom, učinená bola v desiatich pádoch smluva ohľadom náboženského vychovávania dieťok, a dľa týchto smluv len z jedného manželstva pochádzajúce deti budú židmi, ostatné budú kresťanmi. Kde je toľko sobášov, tam je aj mnoho krštení. V októbri narodilo sa 53.905 detí, zomrelo 37.665 osôb, predsa je tento počet asi o 4500 menší, jako bol minulého roku. V niektorých stoliciach medzi týmito aj v Trenčianskej nachádzajú sa obce, v ktorých sa behom októbra ani jedno dieťa nenarodilo. Najviac ľudí zomrelo následkom plúcnej nemoci, mnoho detí zahynulo následkom záškrtu, zvláštne v Sedmohradsku. — Požiare menij škody zapríčinily v mesiaci októbri, jako v mesiaci septembri. Oheň pustošil na 1267 miestach. Zapríčinený bol v 167 pádoch podpaľovaním, 2399 rodín utrpelo škodu následkom požiaru, celá škoda obnáša 2,075,000 zl.

Uhorská národná hvezdáreň. Časopisy píšu, že minister výučby a kultu dr Július Wlassics vážne sa zapodieva myšlienkou založenia jednej hvezdáreň. Jak je tomu tak, vtedy táto zvest' spôsobí úprimnú radosť vo vedeckem svete uhorskom. Vyjmúc hvezdáreň v Ó-Gyalle, v Kis-Kartali a v Kaloči, ktoré sú beztak nedostatočne zariadené, nemáme takého ústavu. Preto minister kultu len zapraví medzeru, ktorú v tomto ohľade dávno už cítia naši učenci.

Veľký požiar. V spišskej obci Sós-Ujfalu predpoľudním dňa 1. t. m. chytla sa jedna chalupa. Oyvateľstvo bolo práve na jarmoku v susednej obci a pokým občania domov dobehli, stála už celá dedina v plameni. Shorelo vyše 60 domov. Pri požiare žena utrpela ťažké popáleniny.

Kvety v nemocniciach. Jedon londýnsky lekár v liste upozornil svojich kollegov, aby dávali pozor na kvety, ktoré počas návštevy do nemocnice bývajú donášané. Lebo tieto kvety môžu byť nemocnému veľmi škodlivé. Čerstvé kvety zachované bývajú od uvädnutia tým, že tieto do pohára vody postavíme, a práve toto je škodlivé, lebo voda sa skoro zkaží, a všelijaké škodlivé bakterie sa v nej nahromadia. Zvláštne škodlivé sú umele zhotovené kvety, lebo na tieto sa všelijaký prach a s týmto aj všelijaké miazmy prilepia. Tieto kvety nemieme trpeť v žiadnej chyži. Aj vôňa kvetov môže byť nemocnému škodlivá; vôbec len také kvety smieme v nemocnici za krátky čas trpeť, ktoré nemajú prisilnú vôňu, ktoré teda nervy nemocného príliš nedráždia. Prinášanie kvetov do nemocnic pôrobí dobre na mysl nemocného, lebo sa aj tomu najmenšiemu kvietku poteší.

Miznú dievčatá. Hlavnomestská polícia behom toho roku už sto zmiznutých dievčat kurrentuje. Aj v posledných dňoch zmizly dve dievčence. Jedna 16-ročná Anna Brenner, dcéra lekára a druhá Katarina Lészay 18-ročná. Všeobecne sa myslí, že dievčatá usly so svojimi milencami.

Jaký bude budúci rok. V kalendároch je celý život budúceho roku už opísaný, čo vopred o ňom môžeme vedieť, to hviezdári a učenci už vypočítali: 1898. rok bude mať 365 dní. Krom nedeľ bude v ňom len štrnásť dní sviatkov. Fašianky budú trvať 48 dní, popelec padne na 23. februára. V budúcom roku budú tri zátmenia slnka a tri zátmenia mesiaca, prvé zátmenia slnka a zátmenia mesiaca aj my budeme môcť vidieť. Jedon anglický hviezdár tvrdí, že zimu budeme mať veľmi tuhú, a leto že nebude horúce. Aj jaro vraj neskôr nastane.

Potrestani námorní vojaci. Boli sme spomenuli tú spustu, ktorú boli narobili námorníci v jednej zábavnej miestnosti v Novej Pešti. Niektorých chytili a tí si odsedia svoj trest vo väzení, ostatní ale musia konať riadnu vojenskú službu. Asiže objavili, že námorní vojaci nemajú cez celú zimu čo robiť, od dlhého času robia výtržnosti. Aby sa tomu vyhlo, vojanská vrchnosť postarala sa o to, aby sa páni námorníci viac nenudili. Nariadila totiž, aby aj oni práve takú službu konali, ako pechota. A teraz chodia na stráž a konajú povinnosti tak ako infanteria. — Samo sebou sa rozumie, že páni námorníci neprijali s veľkou radosťou nové variadenie, pre ktoré im teraz neostane času na príjemne „zábavky“, ako oni podobné výtržnosti medzi sebou menujú.

Detký rozum. V Segedíne traja remeselníci učnia prisahali si pod jednou vrbou, že sa na ňu obesia. Štefan Turuc bol prvý, ktorý sa obesil a nik nevedel prečo. Na druhý deň našli visieť na vrbe druhého chlapeca Ludvika Palotáša. A na tretí deň obesil sa aj tretí priateľ Anton Róza na tú istú vrbu. Na šťastie ešte zavčasu ho odrezali. Keď prišiel k sebe, s plačom rozprával že len tak z „priateľstva“ urobili si sľub, že sa jeden za druhým obesia na vrbu.

Šťastný robotník. Jedon chudobý robotník v Prešporke pri poslednom ťabaní viedeňských pozemno-úverkových žrebov vyhral hlavnú výhru 90.000 korún. Výhra padla na dobré miesto, lebo bol to robotník chudobný a deťmi pozhnaný. Šťastný robotník si výhru už aj vzdvihol.

Pravota pre bosoráctvo. Jak silná je ešte povera v niektorých častiach vlasti našej, na to poukazuje i tá pravota, ktorá previedla sa nedávno pred okresným súdom v Ostrihome. V jednej blízkej obci totiž obviňovali jednu starú ženu, že je bosorkou a že ona zapríčinila tie rozličné nešťastia, ktoré sa v poslednom čase v obci udali. Celé obyvateľstvo sa následkom toho veľmi vyhrážalo chovalo oproti úbohej starene, až táto prinútená bola utiekať sa u ostrihomského kráľ. okr. súdu o pomoc. Pojednanie tejto zvláštnej pravoty odbývalo sa tieto dni, a sudca len horko-ťažko bol vstave uspokojiť sprostých obžalovaných a presvedčiť ich, že bosoriek niet. Pojednanie sa potom skončilo priateľským pokonaním.

Čistá voda dlhé zdravie. Naši rodáci tam pod nebotyčnými Tatrami sa veru neponosujú, že nemajú čistej, dobrej pitnej vody, obyvateľ veľkých miest ale nemajú tohoto najvýznamnejšieho daru, ktorým príroda tak hojne obohatila hórne kraje. A jak veľký vplyv má dobrá čistá pitná voda na ľudské zdravie, o tom poučuje nás štatistika francúzskeho mesta Cherbourgu. Toto mesto r. 1891 zariadilo si filtrovanie (čistenie cez piesok) pitnej vody. Od tohoto času smrteľnosť obyvateľstva značne sa zmenšila. Roku 1894 umrelo totiž 80 osôb z 1000, r. 1896 už len 24. Zvláštne sa zmenšil počet chorých na tyfus, týchto je od filtrovania vody o polovicu menej. U nás v Budapešti máme teraz po zavedení nového vodovodu pitnú vodu dobrú, ale vďačne by sme ju zamienili za vodu bárskeho podtatranského prameňa.

Naše školstvo. Naše učebné ústavy v poslednom čase vyzdvihly sa na taký stupeň, že i odborníci z cudzozemska prichodia k nám, aby si zariadenie našich škôl a učebných ústavov obzreli. Tak najnovšie prišiel do Budapešti prof. Luigi Venturini, taliansky kráľ. škôldozorca, ktorý z poverenia talianskeho ministra výučby študuje po Europe zariadenie škôl a učebného plánu, a už od niekoľko dní pozorne prehlíada tunajšie učebné ústavy, menovite elementárne školy, poľgárky a učiteľské präparandie.

Obesila sa. Vo Varíne v trenčianskej stolici dňa 5. decembra — ako nám to náš dopisovateľ píše — istý Ján Remenár odobnal svoju manželku od seba, nechcel s ňou žiť, a ani jej dcéry a synovia, ačpráve sú už dospelými, svoju matku tiež nechceli k sebe vziať. Úbohá ženská dala sa potom kradnúť, ale ju pritom chytili a zavreli. Keď ju po vysedení trestu pustili na slobodu, zas to isté robila, až sa jej konečne zunoval takýto život a preto sa obesila na poli v jednej drevenej búde.

Po ameríkansky. Jeden baltimorský časopis prináša nasledovný oznam: „Hľadám manželku pre svojho otca. Mój otec je 5 stôp 7 palcov vysoký, vlasy má sivé, oči čierne, orličí nos a ešte všetky zuby. Svojej budúcej macoche, na prípad ak sa mi pozdá, sľubujem dobré zaobchádzanie. Majetné a bez familie stojace mladé dámy nech zašlú svoj adressy na: mr. Lara Simple, posterestante, Baltimore.“

Pomsta za ľubeneho. Jakub Simadrovacs žandár vo Földvár zaľúbil sa do istej Rózy Berecovej, ktorá, pokým mal žandár groše bola aj verná svojmu milému ale ako ubúdly jeho peniaze, tak ubúdala aj láska peknej Rózy až konečne zasľúbila sa s jedným druhým mládencom. Simadrovacs zanevrel na nevernicu pomstou a zanechaný milenec umienil si, že sobáš prekazí. Stal si na postriešku a keď svatobný pochod tiahol do kostola, strhol svoju pušku a strelil na mladuchu, na šťastie ju ale netrafil. Žandár chcel aj druhýkrát streliť, ale ho v tom prekazilo niekoľko mládenecov, ktorí ho potom poviazali a odovzdali žandárskej stráži.

Zenski lekari v Indii. Aj medzi indiánmi sa šíri civilizácia a podivuhodné je, že v nej najkrajšie napredujú ženy. V New-Yorku složila nedávno istá miss Singh, opravdová indická slečinka, lekársko-doktorské zkúšku a síce s vyznamenaním; jedna druhá, Wood Phyebe, dcéra jedného farmera, skončila choroopatrovnícky náukobeh s výtečným výsledkom. — To by bolo zaiste veľmi pekne, — len tá obava by mohla byť, že taká indiánska doktorka doktorého chorého niekedy z obyčaje na miesto operovania — z kože odre!

Telegraf a poštovné holuby. Moskovský kupec Slavín urobil zaujímavú zkúšku, aby srovnal rýchlosť telegrafu s letom poštovných holubov. Slavín vypustil 26. októbra z Viedne pár holubov a v tom istom okamihu keď holuby vyletely, telegrafoval svojej manželke do Moskvy, aby presne zaznačila čas príchodu holubov. Ukázalo sa však, že holuby priletely dňa 26. okt. popoludní o 3. hod., kdežto telegram, ktorý ich odlet oznamoval, prišiel teprv o tri hodiny pozdejšie.

Nový druh chleba, ktorý sa honosí tou vlastnosťou že netvrdne ani nezhorkne, vyrába istý meklenburgský pekáč z látok, ktoré boly dosavád k účelu tomu za nesúce pokladané. Podstatne skladá sa zo zakvasenej miechajúcej mladinky, sladu, chmelu, soli a usmažených zemiakov. Hotoví sa vo dvojakej jakosti asiže hrubý a jemný a udrží sa dľa udania vynalezcovho nielen mesiac, ale roky čerstvým, mäkkým a chutným. Čo sa týka chuti a záživnosti v ničom vraj nezaostáva za najlepšími chlebom

múčnym. Jestli sa toto potvrdí, bude vynález ten doista s veľkým prospechom upotrebovaný nielen pre zásobovanie lodí a vojska, ale pre konsumy v mestách a na vonkove vôbec.

Školské deti na strechách. V New-Yorku sriadili miesto na hračku pre školské deti na strechách školských budov, pretože cena gruntov veľmi zdražela. Tieto miesta zodpovedajú úplne k hre pre deti, ohradené sú kol do kola železnou mrežou a možno na nich hrať sa všetky hry, aké sa deti hrať zvykli. Strecha školskej budovy v New-Yorku premenená je v záhradu, ozdobenú aj kvetinami, je elektrickým svetlom osvietená; na tom samom mieste môže sa aj divadelné predstavenie odstavovať.

Strašná obyčaj u Indiánov. U patagonských Indiánov deti usmrcujú rodičov, otca i matku. Často odhodlajú sa rodičia sami, že je už čas, aby zomreli. Ale zväčša deti oznámia rodičom, že sú im na farchu. Keď dočeli sa shoda, usporiadajú veľkú slávnosť, ku ktorej bývajú pozvaní všetci príbuzní a známi. Pri slávnosti určí sa deň pohrabu. K patagonskému pohrabu netreba žiadnej rakve. Na cintar ide „mrtvola“ sama. Tam spievajú „pozostali“ žalospevy, a medzitým kope sa hrob. Potom nastane lúčenie a predstúpi najstarší syn a otca alebo matku lebo oboch za živa zahrabe. Žiadne dieťa nesmie tú úlohu na iného preniesť. Bola by to škvrna na detskej láske a na túto býva každý Patagonec hrdý. Vo veku 40 rokov považuje sa každý Patagonec za zbytočného. Ak je nemocný býva aj skôr odstránený.

Kde je stred sveta? Humor maďarského ľudu odpovedá na to že v Sarvaši; je to síce ešte bližšie označeno: že na spinke mlynárovho remeňa, keď tento stojí na pravom prostriedku suchého kameňa. V Sliezske držia mestečko *Jablonka* za stred sveta. Tu bývajú svetoznámi, — alebo aspoň po Európe známi predavači plátna, ktorí ročne viac mesiacov trávajú v cudzine a keď sa potom s dávkym zárobkom v kapse prinavrátia, nie je div, že aj oni svojich príbuzných vidia tu, v ich milom domove v strede „sveta.“ Na Morave má mestečko *Branšberg* taký chýr.

Cenník divých zverov. Z Antverpen poslali nasledujúci cenník, z ktorého sa môžeme poučiť, aké summy platia za divé zvery vydržiatelia zverincov. Za jednu žirafu ponúkajú už 20.000 frankov, za jedného hrocha (vodného koňa), ktorého ešte len mliekom napájajú dostať za 6000 zl. Cena slonov padla, predtým nebolo slona k dostaniu od 15.000, teraz ho už dostať aj za 6000 zl. Cena jedného nosorožca je 1500—2000 frk.; cena jed-

ného tygra 2500 do 5000, bieleho medveda 5000 frk. Mladí levy sú neni vzácní, ale za veľkého leva s pekne vyvinutou hrivou platia 7000 do 12.000 frankov.

K U O B R Á Z K U .

Založenie Uh. vedeckej akademie.

V dvadsiatych rokoch tohoto stoletia, keď naša vlast nemala takrečeno žiadnych vedeckých ústavov a učenci uhorskí žiadneho spoločného domu, vtedy ešte mladý gróf *Štefan Széchenyi* svolal četnejších mužov uhorských ku porade a po horlivej reči za založenie vedeckej akademie složil 60.000 zlatých v zlate čo prvú obeť na založenie akademie. Tento skutok grófa Széchenyiho mal blahodarné následky. V krátkom čase prišli obeť a Uh. vedecká akademia bola postavená a dnes je strediskom vysokých učencov uhorských. Po založení akademie, čo stalo sa 3. novembra 1825, gróf *Štefan Széchenyi* čo minister verejných prác a premávky postaral sa, aby Pešť a Budín spojené boly reťazovým mostom, ďalej s jeho menom úzko súvisí mnoho iných podnikov ako regulovanie Tisy a prvé pokusy regulovania Železnej brány. Mimo akademie na iné verejné ciele obetoval ešte 250.000 zlatých. Gróf Széchenyi narodil sa roku 1791 a po dlhej a trapnej nemoci, trvajúcej 12 rokov, skončil v dōblinskom ústave pre pomätených roku 1860. Národ postavil Széchenyimu sochu pred akademiou a akademia v obraze uliatom z mede zvečnila ten výjav, keď Széchenyi obetoval 60.000 zl. na založenie akademie. Tento medený obraz zapravený je do steny akademie a my podávame s neho verný odtisk.

K O B V E S E L E N I U .

P o č í t a v e .

Vojak: Čo — už zase telacina! Prečo nespravíš už raz hovädziu pečenku?

Kuchárka: Páni to neradi jedia.

Vojak: Tým lepšie!

*

S o b e h o d o m .

Muž: Či vieš, žienka moja, že dľa mienky lekárov majú ženy viac spať ako mužskí.

Žena: Tak? A prečo mi to hovoríš?

Muž: Len preto, žienka moja, aby si dnes večer na mňa nečakala, — ale si len pekne ľahni.

Budapeštianska bursa s úradným značením cien dňa 9. decembra.

O b i l i e	Jakosť dia hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	77-81	—	—	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	4125.—	4175.—
" peštianska	77-81	12.90	13.25	Uhorská zlatá renta 4%	122.10	122.60	Pešť. uh. kupec. b.	1432.—	1437.—
" stolnobelebradská	77-81	12.95	13.25	" korunová renta 4%	99.95	100.45	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8400.—	8450.—
Raž (žito)	70-72	8.55	8.65	Uhorské regálové úpisý 4½%	101.25	102.00	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	602.—	604.00
Jačmeň na krm.	60-62	5.80	6.15	" premiové úpisý	155.00	156.00	Záložné listy.		
" na pátku	62-64	6.30	7.00	Uhorská tissko-segedínska požička 4%	139.00	140.00	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	99.00	100.00
" na várku	64-66	7.50	9.00	Uhorská žel. požička 4½% v zl. vyvážkové úpisý 4½%	121.50	122.50	Uhorského úver. záložného ústavu 4½%	100.00	101.00
Ovos	39-41	6.40	6.70	Spoločná požička v bež. peniazoch 4½%	101.00	102.00	Uh. úver. ústavu s prímou 4%	122.00	123.00
Kukurica	73	4.60	4.75	Žreby.			Císarský dukát	5.66	5.71
Proso	—	5.00	5.10	Spolku „Jó sziv“	3.50	3.80	Dvadsat-frankovník	9.55	9.59
Repica	—	13.00	13.50	Uhorského „Červeného kríža“	8.00	8.50	Nemecká ríšska marka	59.20	59.25
Dateľinové semä, luc.	—	48.—	52.—	Rakúskeho	19.20	19.70	Striebro	—	—
" červené	—	28.—	31.—	Bazilika	6.30	6.80			
Svínská masť peštianska	—	53.00	54.50						
" vidiecka	—	54.00	55.50						

Kníhtlačiareň Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.